

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 firtal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadjatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
ezimzandó.

A hirdetési díjazabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök Dr. Berde Áron; Girsik János, Szabó Sámuel, Vörös Sándor,
felelős szerkesztő: Gamauf Vilmos.

Tartalom: Buzatermelésünk jövője. Sigmund Dézső.
— Jelentés a kolozsvári tenyészállat-kiállításról. Klobusitzky János. — Méhészeti estélyeink. Szentgyörgyi Lajos. — Triour verseny. — Könyvismertetés. Róti János. — A marostordamegyei gazd. egyeslet közgyűlése. Nyárádvölgyi. — Egyveleg: Ló-árverés. — Szőlőszeti, borászati, gazdasági lap. — Mezőgazdasági szemle. — Palackozott borok. — Szedermag-osztás. — Értesítés. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések.

Buzatermelésünk jövője.

A közel multban történt reánk nézve azon fontos esemény, hogy hazánk egyik legnevezetesebb nyers-terményének a búzának, Amerika versenytársa nem csak külföld piacain, hanem Ausztria-Magyarországon lépett fel téri hódítani; pár héttel ezelőtt szállítván az osztrák északnyugati hajózási társulat Amerikából 100,000 métermázsa búzát egy észak-esehorzági műmalom számára.

Óhajtandó volna, hogy ez legyen az első és utolsó szállítmány, mert már is eléggé érzik gazdáink ama árcsökkenést, melyet a búzánál az utóbbi időkben Amerika, India, Ausztrália Oroszország előidéztek, de ezen óhaj teljesülése nem sok reményt nyújthat.

Azon világrészek ma a gyors és jutányos közlekedési eszközök által Európa legjelentékenyebb piaczaival érintkezésbe jöttek, azért a buzatermelést folyton nevelik és Európát elárasztják ama fontos világfogyasztási czikkkel, mely az emberiségnek elsőrendű tápanyagául szolgál. Olcsó termelés és jutányos szállítási díj, a könnyű verseny ezen két fő faktora áll rendelkezésükre, mi lehet ennek tehát természetesebb következménye egyéb, mint hogy terméseik számára hova-tovább mind nagyobb tért fognak hódítani.

Hogy hazánk buzatermelése jövőre már is mily mérvben hathat szabályozólag a buza internationalis áaira, arra megfejtést ad azon körülmény, ha hazai átlagos évi termelésünket

összehasonlítjuk azon világrészek és országok termelésével, melyekkel jelenleg számolnunk kell. Ugyanis:

Magyarország évi átlagos buzatermelése	22 millió mmsz.
Észak-Amerika egyesült államaié	143 " "
Ausztráliáé	8 " "
Oroszországé	92 " "
Algiré	14 " "

Tehát 260 millió mázsa versenyző termeléssel, 22 millió hazai productióval állunk szemben, mely előbbinek egy tizenkettedrészét teszi.

Ily körülmények között magunknak az árak megszabásánál vezérszerepet nem követelhetünk, hanem árainkkal számolnunk kell azon ártételhez, melyet áruikért ezen hatalmas termelők követelnei fognak.

Ma egy gyengébb középtermés, a mint az jelenben is történt — az árakban — semmi változást nem idéz elő, mert az azelőtti évről átjött készletek a hiányt bőven fedezhetik, de tekintettel arra, hogy a termelés mennyisége évről-évre növekedik, a rendelkezésre álló készletek mind nagyobbodnak, a kínálat tömegesebb, hogy a jelenlegi nyomott buza-árak nemcsak átmenetek, hanem normális átlag árak állandó hanyatlásának előhírnökei.

Ha ezen utóbbi állítás áll, akkor egy ily állandó átlagos árcsökkenés hazánk eddigi 2 millió hectárnál többre menő becses buza földjeink jövedelmét a legérzékenyebben fogja sújtani, s ha az árcsökkenéseket hectoliterenként csak 1 frtra tesszük, az hectáronként 9 $\frac{1}{2}$, hectoliter átlagos termés mellett 9 és fél forint, az összes nemzeti jövedelemnek pedig 19 millió firtal leendő apadását teszi.

Ezen körülmény gazdáinkat arra intheti, hogy buza-termelésüket apasszák. Buzát csak alkalmas kitünő földre vessenek. Termeljenek oly gazdasági termékeket, melyek ily nagy versenyeknek alávetve nincsenek: árpa, rozs, tengeri és zab ma már nagyon keresett czikké váltak és alkalmas földre vetve, a

buzánál több jövedelmet nyújtanak; — továbbá a takarmány-növények termelése, állattenyésztéssel egybekötve, melyek egy felől biztos jövedelmet adnak, másfelől gazdáinkat azon kellemes helyzetbe juttatják, hogy birtokaikat a szükséges trágyával elláthatják.

Anglia, mely országot a buza versenye leghamarább özönlte el, 1872-ben még 1.450,000 hektáron termelt búzát, míg 1883-ban a búzával bevetett terület csak 1.000,000 hektárra ment, mely 30% reduciót tesz.

Sigmond Dezső.

Jelentés a kolozsvári tenyészállat-kiállításról. *)

A bars megyei gazdasági egylet határozata folytán kiküldtettem az egyletet képviselő, az 1883. szept. hó 1—3-ig Kolozsvárt tartott tenyészállat-kiállításra. E rám nézve megítéssel kiküldetésnek úgy vélem eleget tettem, midőn a kiállítást meglátogattam, tanulmányoztam, s midőn e kiállításon gyűjtött tapasztalataimról az egyletnek a következőkben jelentést teszek:

A kiállítás I. osztályát a lovak képezték. Sajnálattal kell kijelentnem, hogy a tulajdonképeni, régi, jó, erdélyi fajta ló, a kiállításon éppen nem volt képviselve, s az e fajra való nemesítés, a kiállított példányok után ítélve, ha tán szebb, tetszetősebb formákat eredményezett is, az a csont és izomfejlődés rovására történt.

A gazdasági lovakról csak annyit mondhatok, hogy általában könnyebb fajtájú, kisebb állatok voltak kiállítva.

Egészen másképp kell szólnom a II. osztályban foglalt erdélyi magyar szarvasmarháról, mondhatom nem talállok eléggé találó kifejezést annak minden tekintetben teljesen kiérdemelt magasztalására. Különösen ki kell emelnem gróf Wass Albertnek „Galamb“ nevű 2 év 8 hó, valamint „Szultán“ nevű 2 év 4 hó bikáját és „Bojtár“ nevű 1 év 7 hónapos bikaborjut; mind a 3 példány forma, csontalkat s mélységre nézve egyaránt kitűnő és semmi kívánni valót sem hagy hátra.

Gróf Wass Albert összesen 11 drb szarvasmarhát állított ki, s ezekkel 11, — köztük több első — díjat nyert.

Magyar fajta szarvasmarha összesen 107 darab volt kiállítva, mind szebbnél szebb példányok.

Az idegen fajta szarvasmarháról, mely a III. osztályt képezte, különös megjegyzendőt nem mondhatok. Leginkább berni és shorthorn faj és schweiczi keresztezés volt képviselve.

A IV. osztályt bivalok képezték, 17 példányban, együttevőve bika, tehén és borjú, melyek nagy tetszésben részesültek, de melyek megítélésére magamat hivatottnak nem érzem, s melyek vidékünkre nézve nem is bírnak fontossággal.

Juhok (V. osztály) csekély számmal, s a hazaiak leginkább az u. n. mezőségi razzka (fekete és fehér) fajtából valók voltak. A feketék gyapja, a nagy állatoknál inkább szürkés, míg az uj-zülött fiatal bárányoké igen szép fekete, mit ott a vi-

déken prémnek használnak, s ez ott majdnem egyedüli módja a juhok értékesítésének. Az állatok ára darabonként 4—5 frt.

Idegen fajták közül a Romaszkan érdemel említést, mely azonban ott nem mutathat fel sikerült példányokat, ez a faj nálunk sokkal jobban és szebben fejlődik.

A VI. osztályban a sertéseknél, a hazaiak közt legtöbb volt a mangolicza fajtából, melyeket azonban az ide való mangoliczák, ugy fejlettség mint szépségre nézve s egyáltalán minden tekintetben felülmúlnak.

Idegen fajtából leginkább Berkshirei keresztezés volt képviselve.

A VII. osztály a baromfiak osztálya, melyben igazán szép példányai voltak a külföldi sőt tengeren túli tyúk, lúd, récze, galamb stb. fajoknak, különösen a háziasszonyok bámulatát és lelkesedését idézte elő. Az első díjat nyerték báró Bánffy Ádámnak egy törzs fehér Peking réczéje.

Még egy pár szót a kiállítás helyiségéről. Az épület igen előnyös helyen a sétateren áll, igen czélszerűen és csinnal van építve s berendezve, csak hogy nézetem szerint terjedelme idővel csekélynek fog bizonyulni. Különös dicséretet érdemel a kiállítás helyiségének gondozása s a rend, mely az egészben uralkodott.

Klobusitzky János.

Méhészeti estélyeink.

Helybeli „méhészkörünk“ 4-ik estélyét decz. 29-én tartotta, melyen szintén igen szép számmal vett részt ügytársaink örege-ijja. Öröm volt látni a fiatal haladott méhészek közt az öreg Hutter bácsit, s hallani őt, ki minden „hetvenkésés“ dacára is oly alapossággal képes a legnehezebb kérdésekben is részt venni, s vitatni azokat a legkorektelebb módon. Így pl. megbeszéltetett, hogy minő eljárást kövessen a méhészmehesaládjával akkor, midőn már a herék mutatkozni kezdenek? egyáltalában mi a teendőnk a rajzást megelőző napokban? Az igen érdekes eszmecserét Albu igazgató alelnökünk vezette, Gebhardt, Voith Gergely, Benkő Mihály, Pánkótzky, Hutter, Kuliseki Endre, Roediger Rezső nyugalmazott honvéd alezredes, Barkó Ferenczné s mások megvilágító hozzászólásaikkal, igen természetesen abban az alakban, a mint már jelesebb ujműveinkben is mindenütt föltalálható.

Hatalmas vitatárgyat képezte a méhek azon állapota, hogy a midőn már készen vannak a rajzásra, künn fekszik nem egyszer egész raj, várhatni ugyszólva minden perczen a „szaporodás“ és még sem történhetik ugy; miként segítsen a méhésze saját és méhei közös-ügyes nyomoruságán? Fölhozattak több nemű eljárások, így pl. műraj készítesek, a családok szétosztásai, kidobolások stb. stb.; de a végmegállapodást még is azon körülménytől tette függővé a kör, miszerint legelső sorban az okát kell kipuhatolni annak, hogy miért nem mehet a rajzás a maga természetes módja szerint. Szigoru figyelemmel kell tartani minden esetre a méh-legelő milyen voltát; mert ha mezőbeli mézhiány okozza e nyomoruságunkat, a családot megsztani vagy bármí úton-módon vele elbánni annyi lenne, mint

*) A bars megyei gazd. egylet hivatalos közlönyéből átvéve.

avatatlan kezekkel nyulni be a természet titkaiba. Tehát ha a bajnak oka a mézlegelőben találatna, a mit műmélakainknál igen könnyedén megtudhatunk, látva a naponkénti méz-csökkenést vagy gyarapolást, leghelyesebben akként kell elbánnunk, hogy hagyjuk őket csendesen, s várjuk-várjuk, míg az ég könyörül inormis közös helyzetünkön.

Fölmerülven természetesen ez alkalommal a kedvező időjárásakor való teendőink is; az a nézet emeltetett érvényre, hogy egyáltalában 25%-nál több rajra teljességgel ne törekedjünk; de meg aztán szigorúan azon legyünk, hogy méhesünkben legalább annyi százalék anyanovelővel rendelkezessünk. Monhatni, hogy ez estélyünk is igen élvezetes és tanulságos volt, referálván még jelzettekön kívül még egy pár, s azok közt Voith Gergely törhetlen buzgalma, s semmi áldozatot nem kiméző derék üggyársunk ez évi méhészele eredményéről, tapasztalatairól, melyeket mint a mostoha időjárás mellett is elég kedvezőket örömmel vett tudomásul a kör.

A január 3-iki estélyen az újév alkalmából történt meleg kézszerítések és üdvözlések után egyleti titkár értesítette a kört azon örvendetes dologról, hogy Háromszék megyéből is kezdettek jelentkezni új ügyfeleink és pedig a többek közt Győrbiro Ignátz szt.-katonai és Szemerjai Károly krizbai tisztelt néptanító társaink, kik a mint látszik, a Bodor-féle kaptárnak is barátjaivá lettek.

Ez örvendetes mezzanat kapcsán a Dömötör-féle méhésznaptár pár helye hozatott szóba és pedig azok, a hol az mondatik, miszerint ohajtandó lenne, hogy a Bodor-féle kaptárnak „előli is nyitható ajtaja legyen“, másik pedig az, hogy e kaptár „éppen olcsóságánál fogva nyerte el a dijt.“ Az elsőre nézve csak annyit mondunk, hogy a midőn e kaptárt megállapítottuk, minden lehető csinját-binját meghánytuk, vetettük, hogy mint olyan, mely hogy úgy szóljunk a kolozsvári összes méhészek véleményének hozzájárulásával lépik sorompóba, lehető tökéletes lehessen. Beláttuk mi azt, hogy első tekintetre talán czélszerűbb lenne két oldalról kezelni; de affelől is bizonyosak voltunk, hogy sokkal több leend hátránya, ha nem a mostani szerkezet szerint állítatjuk össze azt. Hogy mik a hátrányai egy minél több oldalról nyitható, kezelhető, s illetőleg hűthető méhlaknak, nincs helyünk itt arra, hogy vitassuk; de talán nem is szükséges, hisz mindenki belátta ezt bizonynyal, végén még ha egyebet nem is vennénk figyelembe, csupán a királynőnek igen könnyen megsértődhetését, a mézürben könnyen fölsurranhatását stb. stb. De hát még aztán az ez által való drágábbá tétel mit vétett? Jó lesz tehát a kolozsváriak tapasztalata szerint úgy hagyni a Bodor-kaptárt, a mint van s nem ajánlgatni, feszegetni annak egy s más módosítását, mert ez által csak csökkentjük annak tökéletes voltát, olyan üggyársaink előtt természetesen, kik magukra még nem bírnak elég műértelemmel arra nézve, hogy miként is lenne jobb tehát? Készül ez már ezer meg ezer példányokban az ország különbözőbb pontjain, s adjunk hálát méhészetünk védszentjének, hogy idáig haladhattunk olcsóság s egyszersmind tökéletesség tekintetében műmélakainkkal, s hajoljunk meg tisztelettel annak létesítője Bodor László társunk előtt.

Azon pontra nézve pedig, hol azt mondja a naptár derék szerkesztője, hogy „éppen ezen olcsóságánál fogva nyerte el a kaptár a b.-gyulai méhészeti kiállításra a pályadíjat,“ hasonlóan hangsúlyozni kívánja méhészkörünk, hogy az efféle kifejezésekre annyival szükségesebb vigyázni, mert könnyen csökkenthetik az abszolút becset, s meg azért is, mert a bíráló bizottság jelentése szerint: „egyszerűsége, könnyen kezelhetése ellen semmi kifogás sem tehető, ára pedig szinte hihetetlen csekély (1 frt 50 kr.), a pályázati bíráló-bizottság beható tanácskozás után — egyhangulag a pályázati feltételeknek tökéletesen megfelelőnek itélvén, — a 10 drb arany pályadíj annak kiállítója t. Bodor László kir. ügyész urnak oda ítéltelettetett“. Ez alkalommal történtek e sorok írója fölhívása következtében néhányunk részéről előfizetések 1—1 frtjával — mint egyleti tagoknak — a „Méhészeti lapokra“, „Magyar méhre“ és „Erdélyi gazdára“, s bízott meg titkár, hogy a lapdíjakat illető helyeikre juttassa.

A jan. 12-én tartott 6-ik estély nagy részben annak lehető tisztázásával foglalkozott, hogy mikép határozhatni meg a méhlegelő 1-ső, 2-od, 3-ad ranguságát és a méhek röpkörét. Az 5—8 óráig tartó szerföltött érdekes és tanulságos, s már is sok tapasztalattal okadatolható kérdésekben jó formán tisztába jött ugyan a kör, mindazonáltal még tüzetesebb megvitatását czélul tűzte ki, s egyszersmind kimondta, hogy mihelyt végmegállapodásra jut, s ezekből folyólag affelől is bizonyossá lesz, hogy egy telepre, s illetőleg egy ember gondjaira hány Dzierzon-Berlepsch rendszerű méh-család összpontosíttassék s bizassék. azonnal azon lesz, hogy közölje gyakorlatból merített tapasztalatait az üggyársakkal. Addig is pedig, míg ezekkel a magunk körülményei közt a lehetőségig tisztába jöhetnének, fölhívás intézése hozatott javaslatba a méhészekhez, hogy így minél több oldalról történjenek alapos hozzászólások.

Még az ugynevezett ála nyá n a k (alkirálynőnek) kérdését vette föl id. Hutter Sámuel társunk, ki a n n a k létezését semmi körülmények közt nem hajlandó elfogadni, ha bármennyien állítják is azt, hogy meganyatlanodás esetén ennek kormányzása és természetellenes petézése megállapított valóság. S éppen, mert 50 évnél több időn keresztül tanulmányozta, teljesen vizsgálható méhlakjaiban a méhek természetrajzát, s egyáltalában minden benn és künn végbemenni szokott méhcsaládi állapotot és körülményt, 1 arany díjat hajlandó kitűzni, illetőleg ohajtana az egylet által kitűzetni annak részére, ki egy ilyen örök szűzből föltolakodott fejedelemnőt lenne képes bemutatni, illetőleg egyleti elnökségünkhöz beküldeni.

Hogy ilyen forma állapot akárhányszor szokott egy méhesben ismétlődni, azt ő maga is észlelte, hogy mindannyiszor meg is találta, ezt nyilván valja és pedig egészen avval a meggyőződéssel, hogy e szerencsétlen helyzet nem egyébből, mint a valódi királynőnek elsatnyulásából, elgyengült — kiapadtságából származik. Tehát „csak jól szemügyre kell vennünk, s bizonynyal ilyen t találunk, s más valamit, a mi a valódi meg-

anyátlanodás momentumában királynői szerepre vállalkozók, vagy arra kényszerítette, természetelleni erőlködésbe elegendjék, soha semmi körülmények közt föl nem lelhető.

Addig is tehát, míg hivatalos alakban tennök közzé e pályázati fölhi vást, vegyék tudomásul ügytársaink Hutter bátyánk e hosszas tapasztalatokon alapuló nyilatkozatát, s igyekezzenek meggyőzni ötet s más, vele egy véleményen levő társait természetben az ellenkezőről.

Szentgyörgyi Lajos.

Trieur verseny.

Az országos magyar gazdasági egyesület 1884. február hó 1-én Istvántelken Trieur-versenyt rendez, melynek szabályzata következő:

1. Az országos magyar gazdasági egyesület igazgató választmányja belátván, hogy a gazdaközöség tájékoztatása végett igen nagy haszonnal járna a kisebb gazdasági gépekből versenyeket rendszeresíteni, s azokat a menyire lehet, a fővároshoz igen közel fekvő Istvántelki földmives iskolájának gazdaságában, tehát hol azok a legnyilvánosabb jelleggel bírhatnak s a legkényelmesebben hozzáférhetők, a legolcsóbban is keresztül vihetők, — rendezni, ezen versenyeket a jövő 1884 ik február 1-én s esetleg reá következő napjain az osztrák-magyar államvasut rákospalotai állomásától (mely a budapest-bécsi vonalon a legközelebbi állomás) 5 percznyi távolságra eső istvántelki gazdaságában megtartandó trieur-versenyyel kezdi meg.

2. Részt vehet e versenyen minden bel- és külföldi gyáros, ha vagy személyesen mutatja be gépét e verseny alkalmával, vagy szabályszerű írásbeli meghatalmazással ellátott megbizottat jelent be a rendező bizottságnál.

3. A versenyre bocsáttatik a trieurök minden neme; de azon megjegyzéssel, hogy egy ugyanazon rendszerű, de különböző méretű gépekből, minden versenyző által és minden osztályban csak egy gép bocsátható versenyre.

4. A trieurök a következő két osztályban fognak versenyezni:

1. A nagy- és középbirtokosok igényeinek.

2. A kisbirtokos igényeinek szánt gépek osztályában.

A versenyző felek bejelentéseikben megjelölni tartoznak, hogy gépeiket ezen osztályok közül, melyekbe kívánják versenyeztetni.

Az országos m. gazdasági egyesület által kiküldött bíráló bizottság a következő díjakat osztandja ki:

az első osztályban: 1 ső díj, arany-dísz oklevelet. 2-ik díj, ezüst-oklevelet. 3-ik díj, bronz-oklevelet; a második osztályban: 1-ső díj, ezüst-oklevelet. 2-ik díj, bronz-oklevelet.

Ezen kívül korlátolt számú elismerő-oklevél adatik ki.

6. A bel- és külföldi szaklapok úján közléteendő versenyre a szabályszerű bejelentések 1884. január 20-ig az országos gazdasági egyesület címére, Budapest (Köztelek) küldendők be. Ily bejelentési minták az orsz. gazdasági egyesület titkári hivatalában kaphatók.

7. A gépek január 26-ig bezárólag a következő czim alatt: „Az országos magyar-gazdasági egyesület Istvántelki

igazgatósága*, az osztrák-magyar államvasut rákospalotai állomására, a versenyző fél költségén szállítandók, a mely időntul megérkező gépek a versenyre nem bocsáttatnak. Az állomásról a gépek az Istvántelki földmives iskola fogatain fognak a verseny helyére, a verseny után ismét vissza az állomásra szállíttatni.

8. A verseny eredménye a bíráló bizottság által kidolgozott szakjelentésben fog közzététetni.

Az országos magyar gazdasági egyesület nevében:

Gr. Széchenyi Imre, a rendező-bizottság elnöke. Nikl Mihály, a rendező-bizottság alelnöke. Barcza Károly, Bosányi Endre, Ordódy Lajos, Pethő Miklós, Szabó Ferencz, rendező-bizottsági tagok.

KÖNYVISMERTETÉS.

Megjelent a Frauklin-társulat kiadásában Galgóczi Károly „Mezei gazda népszerű vezérkönyvének“ ötödik kiadása, átnezte és bővítette Dr. Farkas Mihály.

Gazdasági irodalmunkban ritka az oly mű, mely 30 év alatt öt kiadást érjen. Az első 1854-ben látott napvilágot Heckenast Gusztávnál.

A most megjelent mű beosztása egyenlő a régivel. Két kötetből áll. Az első tárgyalja a földmívelést és 3 részre oszlik, az I-ső szól a gazdasági földmívelésről, a trágyázás vagy földnek időnkénti javításáról, a gazdasági növényművelésről, a gazd. munkaismeretről. A második rész a konyhakertészetet, ipar- s kereskedelmi növények termelését s a szőlőmívelést s borkezelést ismerteti. A harmadik rész magában foglalja a gazd. műtant, gazd. építészetet, szőlő a gazd. személyzetről s a gazd. könyvvitelről; a végén könyvvezetési mintázatokkal van ellátva.

A mint a beosztásból láthatjuk tehát, a munka sok anyagot ölel fel, s igen hasznos téli olvasmányul szolgál a gazdáknak. Főképp gyakorlati alapokon van írva, s a kezdő gazdáknak nyujt okszerű útmutatást.

A szélesebb elméleti ismeretekkel bírók azonban ki nem elégti.

Én főbeesét a munkának abban látom, hogy van benne talajisme, növénytermelés, hogy szerző figyelme kiterjedt a gazdaságban rendszeren gyakorolni szokott kertészetre, sőt a mellékiparágakra is, melyek a gazdasággal kapcsolatban üzetnek, s nagyban hozzájárulnak valamely termény jobb vagy biztosabb értékesítéséhez. Sőt nem kerulte el figyelmét szerzőnek a könyvvezetés fontossága sem. Bizonynyal hatni akart ez irányban számadásokkal nem sokat törődő gazdaközöségünkre, s az útát kezdé egyengetni a szellemi s anyagi haladáshoz. Még az aprólékos, de végeredményében igen fontos mozzanatokat is érinti, pl. hogyan szaporíthatnák különösen a magyar gazdák minden helyiségben a trágyát, mely most haszontalanul vész el? szól a magváltoztatás fontosságáról, a magcsira tehetségéről, a részese s aratokról, időváltozási jegyzetekről, a termékek pénzértétele vagy az eladásról, az eladás idejéről, jégkármentő intézetekről. Különféle tekintet a cselédfogadás körül; haszombér; feliből míveltetés stb.

Megtanulja belőle a gyakorlati (kivált a nem végzett)

gazda ismerni a talajt, melyen gazdálkodik, röviden a legtöbb művelési növénynek termelési szabályait, sőt még talajjavítási módokat is talál benne, s némi útastást a természetes rétek ápolására, gazdasági építkezésekre vonatkozólag. Nem tárgyalja ugyan a keretébe felvett egyes §-kat tudományos modorban, de mindazonáltal jó kézi könyvül szolgálhat a tanítóképezdek, tanítók, gazdatisztek s főképp, mint czimirata is mutatja: „a magyar földmívelő nép számára.“

Jó oldala mellett azonban hiányosságot is vehetünk észre benne. Pl. a 22. lapon dr. Farkas Mihály úr felemlithette volna az iszapolási eljárást is, mely által elkülöníthető a homok az agyagtól, s így meghatározható, hogy mennyi valamely talajban az egyes keverék (nem vegyülék) rész.

A 31. lapon nem különbözteti meg lényegileg a növényi testet az állattól. Mondhatta volna inkább azt, hogy egy főkülönbség a két szerves lény közt az, hogy a növény az enyészetből táplálkozik, az állatot pedig a tenyészet tartja fenn.

Vegyrész alatt (37. lap) chemiai részt értünk, az ilyen kifejezés könnyen zavarólag hathat a chemiában jártas olvasóra.

Luganysók és hamagsavak nincsenek (38. lap), tán alkáliak s kaliról beszél a szerző?

A hamu nem növényi, hanem ásványi trágya, s így helytelenül van a növényi trágyák közi felsorolva, s az ásványi trágyák közül kihagyva.

Meg kellett volna említeni, hogy a hamu, mészből mennyi kell egy hold földre, s hogyan bánjunk vele?

Nem áll az, hogy kapált növények nem dölnék meg, s az sem, hogy maholnap minden gabnáinkat kellend kapálni. Nálunk a kalászos növények kapálása nem fizeti ki magát, de néhol kivihető sem volna, s nem is a mi égaljunk alá való e kultiválási mód általánosságban. (Értve itt inkább a gabnatermelő nagy Alföldet.)

A buzánál szerző felemlithette volna a legjobb hazai válfajtákat vidékek szerint; az árpánál a már igen jelesse váló chevalier, oregon, bostehorn árpát stb., a zabnál, tengeri s burgonyánál is a jelesebb válfajtákat Erre szükség lett volna!

Nagyon helyesen tette dr. Farkas Mihály úr, hogy az egyes növények leírását jegyzetekkel kísérte, hogy a takarmánynövények számát megtoldta, s hogy az újabb, jelesebb, külföldről származott takarmányfélétet is felvette, de annál sajnosabb, hogy az élősdii növénybetegségekről nem adott a mai kornak megfelelő felvilágosítást s magyarázatot! hogy minden észrevétel nélkül hagyta a 112. lapon az üszögről eme mondottakat: „Az üszög; ezt száraz s nedves állapotában közönségesen ismerjük. Eredetét némelyek a silány magban, mások abban keresik, ha vetéskor a mag nagyon mélyen esik a földbe; mások igen nedves időjárásban, ismét mások virágzáskori ragyaverésekben hiszik lenni annak okát; de hogy a sok közül melyik az igaz ok, bizonyosan nem lehet meghatározni; hihető, hogy mindenkinek van valami hatása az üszög előállítására és az egyenesen a növény gyengeségéből, különösen magképző életműszereinek megromlásából származik. Orvosságot ellene különböző páczok, nevezetesen meszes, sós-víz és kék-kő pora, melylyel meghintetik (nem így meg y végbe

a páczolás!) a vetőmag, azután vízzel meglocsoltatván, többször átlapatoltatik és azonnal elvettetik. De ezeknek még eddig igazán bebizonyított hatásuk nincs; (már hogy ne lett volna!) noha annyiban némileg segíteni látszanak, mennyiben beteges, satnya magvakban előlik a csirázó erőt (hát ez a czélunk a páczolással? — korántsem!)

30 évvel ezelőtt az ilyen definitio s páczolási mód még csak megjárta, de ma már nem.

Az 54. lapon a buza művelésének elmondása után, nálunk ugyan jegyzetet a buza-üszögre vonatkozólag, de az sem megfelelő. Ugyanazt mondja, a mi fennebb említve van, hogy t. i. a pácz a mag csiraerejét kiöli. Igen, ha erős! de tudni kell a mértékét s akkor nem öli ki, csak a gombaét, mely a maghoz tapadva van.

A rozsdá ellen is van óvó szer, ezeket is ismeretnie kellett volna.

A legszebb tere s alkalma lett volna a kiadónak e helyen a gazdaközönséget az üszöggel megismertetni, s a páczolás legcélszerűbb módját előadni.

Az arankáról pedig (78. lap) azt olvassuk, „hogy hol veszi az aranka magát, azt bizonyosan meghatározni nem lehet.“ Már hogy ne lehetne, a vetőmaggal szaporodik el; az ilyen vetőmagtól tehát óva kell inteni a gazdákat; továbbá elvihetik magvát a szél s madarak is, meg az eldarabolt indájáról is szaporodik, erre is figyelmessé kell őket tenni!

Célszerű lett volna továbbá, ha mesterséges rétek s legelőkről is lett volna benne szó. S kívánatos lett volna, hogy mindenütt kitéssék az új mérték is, a régi mérték mellett.

Általában a könyv megérdemelte volna a gondosabb átdolgozást, s értékesebb volna, ha itt-ott jobban kibővítették, a mezőgazdasági tudomány mai állásához illőleg.

Különben ajánlhatjuk, kapható a Franklin-társulatnál; ára 1 frt 20 kr.

R.

A maros-tordamegyei gazdasági egylet közgyűlése.

Január hó 18-án eddig nem tapasztalt érdeklődés mellett folyt le, s egy kis érdekes megyei gyűlés színezetével birt; — ötvennél több egyleti tag és számos más érdeklődő kísérte élénk figyelemmel a gyűlés menetét, melyet báró Apor Károly buzgó elnök igen tartalmas és emelkedett szellemű, birtokosaink helyzetét híven ecsetelő beszéddel nyitott meg, melyet zajos éljenek kísérték. Azután Deák Lajos titkár olvasta fel részletes jelentését, melyből kiemelkedőknek tartjuk a következő mozzanatokat:

Az egylet választmánya 11 ülésen 142 tárgyat intézett el; a titkári beadványi jegyzőkönyv 202 számot foglal magában. A szakosztályok működése a tagok részvéttelensége miatt nem kielégítő, de a választmány sikeresen igyekezett azok munkásságát is pótolni. Az egylet a múlt évben öt vidéki kiállításon erdélyi fajú fehér szarvasmarhák kisbirtokos tulajdonosainak (30 hold alól) 384 frt jutalomdíjat osztott ki; régi hűséges csatlódne (ötnek) pedig 100 frt karácsoni díjat adott. Mintegy 40 frt aru különböző magvakat hozatott kísérletre és azt, valamiút

a kormány által adott jóval nagyobb értékű magvakat kiosztotta az egyeslet tagjai között.

A kormány által leküldött kultur-mérnök (november hónapban) Tófalván mintaalagszövezést eszközölt; elnökkel és báró Bánffy Zoltán alelnökkel bejárta a Nyárad alsó vidékét s a megfelelő birtokkimutatási ívek kiadattak az egyeslet által kitöltés végett, hogy a vízszabályozási érdekeltségek megalkathatók legyenek a tavaszon. A zöld takarmány elvermeléséről elnök által tartott felolvasás kinyomatván, az egyeslet minden tagjának és a megye minden községének megküldetett; hasonlóképen az erdélyi gazdasági egyeslet szivességéből megküldött 200 példány Vörös Sándor igazgatónak Nagy-Enyeden az erdélyi gazdaságokban használandó gépekről tartott jeles felolvasásából — az egyeslet tagjai közt szintén szétosztott és a titkár által különösen is ajánlott a tagok figyelmébe.

Számos feliratot, véleményt, javaslatot intézett a választmány év folytán a ministeriumhoz, átiratokat egyes társaságokhoz és a megyéhez. Az erdélyi gazdasági egyesletnek a Romania felől való határzárakra vonatkozó ismeretes feliratát nemcsak hogy pártolta, de annak kaposán hanyatló sertéskereskedésünk érdekeit is élénken hangsúlyozta. A földmívelési ministerium a lefolyt évben is 500 forinttal segélyezte az egyesletet; a maros-vásárhelyi hazafias szellemű takarékpénztár pedig ötven forinttal.

Alapító tag van jelenleg 46 — ötven forintot; továbbá 213 rendes tag 2 forint 50 kr. évi díj fizetéssel.

A folyó évre a költségvetés a kiadásokat illetőleg 1400 forintban, a bevételeket illetőleg pár forinttal többen állapított meg, (a részletekre alkalmasszerűleg visszatérünk). Deák Lajos 3 év óta titkár és 2 év óta pénztárnok — királyi tanfelügyelővé nevezetvén ki, — előbbi állásairól lemondván, részére eddigi buzgó munkásságáért meleg köszönet és elismerés nyilvánított. Helyére négyen jelentkeztek, kik közül ismételt szavazás által Lokodi János ismert pomológiai író választott meg, kinek működésétől és buzgóságától igen sokat várunk. Az igen érdekes nagy gyűlést ősi szokás szerint kedélyes lakoma — tele jó kívánatok hangoztatásával — követte.

Nyáradvölgyi.

EGYVELEG.

— Ló-árverés. A somogy megyei gazdasági egyesület folyó évi március hó 21-en és folytatólag Kaposvárott lóárverést rendez, melyen a legjobb istállókból eredő s kivitelre is alkalmas mintegy 300—400 darab hámos és nyergeslő fog elárvereztetni. A bejelentett lovak jegyzéke február hónapban fog megjelenni s kívánatra bérmentve fog megküldetni. A bizottság tagjai az érkező vevőket a pályaudvarban fogják várni s elhelyezésükről gondoskodnak. A bizottság minden felvitagotással szolgál, s lakásokról — megrendelésre — eleve is gondoskodik. Levelek „a lóárverési bizottság irodájához Kaposvárott“ (gr. Somssich Imre-féle ház I. emelet) intézendők. Már három éven át a legkitünőbb eredményt mutatta fel a lóárverés, melylyel úgy az eladó lótulajdonos, mint a vevő teljesen kielégítettek. Figyelmébe ajánljuk az árverést megyénk közönségének.

— A „Szőlészeti, Borászati és Gazdasági Lap“ 5. évfolyamának 1. száma megjelent. A mint a czim is mutatja, úgy a szőlészok, borászok, mint a mezőgazdasággal foglalkozók szakközlönye. Állandó rovatai: I. Szőlészet és borászat. II. Mezőgazdaság. III. Vegyesek. IV. Vidéki levelezések. V. Irodalom és egyesletok. VI. Beérkezett újabb kérdések. VII. Kérdések és feleletek. VIII. Üzenetek. Hoz keretébe vágó szakközleményeket, újításokat, találmányokat stb. Mutatvány-számokat felszólításra szívesen küldenek. Előfizetési ára: egész évre 4 forint, félévre 2 forint, negyedévre 1 forint. Megjelen Kossán minden hó 15-én és 30-án. Szerkeszti és kiadja Maurer János, borászati szaktanár. (Kassa, Maurer-udvar).

— A „Mezőgazdasági Szemle“ idei 1. száma a következő gazdag és érdekes tartalommal jelent meg: Eredeti közlemények. Buzák és lisztünk kivitele szemben a külföld versenyével. I. Dr. Bernáth István. A Vág-vidék gazdasági viszonyai. I. Gruner Lajos. A kolumbácsi légy. Tömösváry Ödön. Trágyázási kísérletek. Réti János. Külföldi szemle. A napszámosok hiánya a gazdaságokban. Birly Béla. Javitások a cséplőgépeken. I., II. Zsirképzés az állati testben. A gabonadara-, különösen a zabdara- és buzakorpaetetés befolyása a tejelésre. A sertések orbánczának oltása. A rothamstedi drainviz és légköri csapadékok mennyisége és összetétele. Chemiai tanulmányok a tengeri növekedése fölött. Miképp adhatjuk vissza legczélszerűbben és legolcsóbban a talajnak a természetben töle elvont növényi táplálóanyagokat? Kisebb közlemények. Irodalom. Az országos magyar gazdasági egyesület könyvkiadó-vállalata. Jöszágaink rendezésének fontosabb kérdéseiről. Irta dr. Schmidt József. Míg az érdemes szerkesztők Cserháti Sándor és dr. Kosutány Tamás a szellemi becsre fordítanak gondot, azalatt a kiállítás esinosságáról sem felejtkeznek meg. A minden tekintetben pártolásra méltó szaklap havi füzetekben jelenik meg, három inyi terjedelemben; előfizetési díj egész évre 5 forint, félévre 2 forint 50 kr.; az előfizetési pénz legczélszerűbben postautalvánnyal a „Mezőgazdasági Szemle“ kiadó-hivatalához Magyar-Óvárra küldendő.

— A palaczkozott boroknál többször tapasztalható az, hogy a legtisztább borban is néha apró kis idegen anyagok uszkálnak. Ezen anyagok nem egyszer a parafa-dugótól származnak, miért is a dugóknál a következő eljárás igen ajánlatos. Először is: jobb fajta egészséges parafa vásárlandó az olcsóbb szüete minőségünél. Ezen jó parafa-dugók pedig mindenekelőtt forró vízben áztatandók ki, mi hogy még czélszerűbb legyen, a forró vízhez kevés borkő- vagy citromsav adható; a mikor már teljesen átszivódtak és megpuhultak e dugók, akkor újból megszáritandók. A tökéletes kiszáritás után e dugók újból tiszta borszeszbe áztatandók, hogy még azon kisebb mellékreszei, a melyeket a forró víz el nem távolított volna, azt a szesz vonja ki, hogy az elválható részekből ép és tiszta legyen. Ezen szeszben való áztatásnak még az az előnye is van, hogy a borhoz a szeszszel áztatott dugón át, semminemű idegen gombacsirák nem juthatnak és a borban levő szesz sem bir a dugó reszecekből valamelyest is feloldani, minthogy az már elozetesen eltávolított. Szokták ugyan némelyek a du-

gókat forró vízben való áztatás után borba is tenni; ez azonban nem czélszerű, mert azok eczet gombákat növelhetnek és ez után a borba jutva, azt is eczetessé változtathatják. (B. L.)

— Szeder magosztás. A m. kir. orsz. selyemtenyészési felügyelő ingyen oszt ki szeder (eperfa) magot, a kik tehát teljesen díjtalanul és portomentesen kívánnak ilyen magot nyerni, forduljanak ez iránt a m. kir. orsz. selyemtenyészési felügyelőséghez Szegszárdon, honnan a szeder mag és a szederfatenyészési utasítás nekik minden költség nélkül meg fog küldetni.

— Értesítés. A magyar korona területén foglalkozó gazdatisztek és ordészek segélyegyesülete által életbe léptetett állomás-közvetítő osztály — elfogad minden körébe tartozó bejelentéseket és kéri ugy a földbirtokos, mint a bérlő urakat, hogy az üresedésben lévő állomásokat az egyesületi irodának (Budapest, papaövelde-utca 6.) jelentsék be. Állást kereső tag urak szíveskedjenek beküldeni bizonyítványaik másolatát, hogy előforduló esetekben őket ajánlhassuk. E közvetítésért költség nem terheli sem a földes urat, sem a folyamodó egyesületi tagot, — mivel ezen intézménynek főczélja az, hogy a földbirtokos és bérlő urak támogatását a tag urak javára ezen uton is kinyerje. —

Krocsák G. Emil,
az egyesület ügyvezetője.

Üzleti szemle.

Gabona-árak.

Minimum és maximum: Budapest január 19.		Bécs január 19.
Buza	9 00 — 9 75 frt	9 30 — 10 45 frt
Rozs	7 70 — 8 00 frt	8 25 — 8 65 frt
Árpa, takarmány	7 15 — 7 40 frt	— — — frt
Árpa, szeszfőzésre	7 60 — 8 80 frt	8 59 — 9 25 frt
Árpa, seres	9 00 — 10 30 frt	9 00 — 11 50 frt
Zab	6 75 — 7 10 frt	7 02 — 7 50 frt
Törökbuza	6 70 — 6 80 frt	6 42 — 7 95 frt

Budapesti marhavásár január 17-én. Őszszes felhajtás 1948 db. nagy és 568 db apró marha. Ebből eladatott 25 db. bika, 859 db. ökör, 400 db. vágó tehén, 121 db. fejős tehén, 63 db. bival, 444 db. borju, — db. birka. Árak: bika darabonként 100—170 frt, ökör páronként 210—260 frt, vágó tehén páronként 200—300 frt, fejős tehén darabonként 70—160 frt, bival páronként 160—200 frt, borju darabonként 10—26 frt, bárány páronként — frt, birka páronként — frt. Húsarak 100 kilonként: ökörhús 51—56 frt, tehénhús 50—53 frt, borjuhús 68—72 frt, bivalhús 46—50 frt.

Bécsi marhavásár január 14-én. Őszszes felhajtás 3023 drb és pedig 1688 drb. magyar, 526 drb. lengyel és 607 drb. német fajta, melyből 3023 drb. ökör, — drb. tenén, — drb. bika és — db. bival. Árak 100 kilonként: magyar hízó 53—65 1/2 frt, lengyel 54—62 frt, német 54—66 frt, tehén 54—61 frt, bika 52—57 frt, bival — frt. Lábán darabonként — — frtot fizettek.

Kobányai sertésvásár január 18-án. (Az első

magyar sertéshizláló és kölcsönelőgező részvénytársaság jelentése.) Az e heti üzlet dacára annak, hogy a felhajtás nagyobb részt tartani való sertésekből állott, igen csendes volt; mert a kivitel jelentéktelen és piacunk csakis a belföldi fogyasztásra van utalva. Az árak mult héthez képest változást nem szenvedtek.

Heti átlag árak: magyar vál. áru 290—320 kilogramm nehéz 48 1/2—49 krral, 180—260 kilogramm nehezek 47—48 kr. Öreg 300 klg. túli nehéz 46—47 kr, vidéki sertés 44—46 kr. Transütóban: szerbiai 45—48 kr., romániai 44—47 kr, tuskés — krral tiszta klggrammonként. Összes felhajtás: 12,823 darab, összes elhajtás 9812 drb.

Bécsi sertésvásár január 15-én. Összes felhajtás 6889 drb. és pedig 1420 drb. nehéz, 1889 drb. középnehéz és 3581 drb. süldő; melyből 3309 drb. magyar, — drb. orosz-lengyel, drb. 3580 szerb és — drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 42 1/2—45 frt, középnehéz 39—42 frt, süldő 29—38 frt; szalonna és zsír 53—58 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

PHOSPHOR-lapdacs

mezei egerek tömeges kiirtására ajánlja ismert minőségben és olcsó árban

SIPŐCZ ISTVÁN, gyógyszerész
(2—12) Pécsen. (2.)

Kivánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

WALSER FERENCZ

első magyar gép-
és tüzelőszerek, gyár,
harang és érczöntőde
ERDÉLYORSZÁGI FŐKÖZLEPE

Köszösvárt.
Bel-Munosorutca 12. szám.

Üzlet-nagyobbítás és vízművészeti kellékek tárlata.

Szerelő-műhely vízvezetékek kifrak s berendezésére.

Tetemesen leszállított gyári árak mellett.

(4—52.)

(3.)

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Egy hectoliter							100 kilo		1 köb- meter	1 kilo marha- hús
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	roz	árpa	zab	örök- buza	széna	szal- ma	tüzifa		
k r a j c z á r o k b a n												
Balászfalva	január	17	620	500	400	—	300	400	350	—	250	40
Báán-Hunyad	január	8	660	480	460	—	225	500	200	250	160	44
Besztercze	január	15	800	610	475	—	260	475	555	230	300	36
Brassó	január	18	700	570	465	395	280	450	330	195	246	44
Csik-Szereda	január	16	700	563	425	400	250	500	220	70	200	32
Deés	január	15	760	640	540	380	320	450	590	180	280	40
Déva*	január	19	1005	830	785	—	620	760	210	100	290	44
Dicső-Szent-Márton	január	16	575	450	450	—	275	425	380	280	360	44
Erzsébetváros	január	19	650	500	450	—	350	450	300	160	250	44
Fogaras	január	18	650	—	—	—	310	450	220	120	240	42
Gyula-Fehérvár	január	19	750	625	500	—	325	430	230	120	230	46
Gyergyó-Szent-Miklós	január	12	800	750	500	450	300	550	300	100	180	32
Hátszeg	január	14	630	540	420	260	240	440	120	8	300	44
Kézdi-Vásárhely	január	17	680	600	460	300	280	440	400	100	300	40
Kolozsvár	január	17	692	—	448	—	258	465	400	180	300	48
Maros-Vásárhely*	január	17	880	645	760	790	735	550	440	200	450	40
Medgyes	január	17	670	585	455	—	270	425	165	90	245	38
Nagy-Enyed	január	19	625	525	400	—	360	400	480	150	280	44
Nagy-Szeben	január	18	760	640	470	—	280	470	220	140	345	45
Nagy-Várad	január	15	657	538	476	400	250	430	450	250	380	48
Segesvár	január	17	720	560	450	—	280	430	160	130	220	40
Sepsi-Szent-György	január	21	710	660	440	300	260	440	250	140	175	40
Szamosujvár	január	21	655	525	470	—	240	480	240	75	240	40
Szász-Régen	január	17	650	475	475	—	300	450	680	380	250	40
Szász-Sebes	január	17	725	600	500	—	350	450	210	140	240	44
Szászváros	január	19	690	590	470	—	390	430	300	70	210	44
Székely-Udvarhely	január	15	750	600	450	—	250	450	250	40	280	40
Szilágy-Somtyó	január	18	618	488	488	—	244	454	400	200	350	40
Teke	január	14	550	400	400	—	225	450	260	40	1200	40
Torda	január	19	650	450	450	400	260	420	200	20	250	44

A *-al jegyzett árak metermázsára vonatkoznak.

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtáblája.

Árszabály tér szerint		s z e r i h i r d e t é s n é t b é l y e g g e l e g y ü t t																											
		1	1-3	1-6	1-12	1-18	1-26	1-30	1-36	1-40	1-52	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr		
1/15 oldal	teljes ára	7	30	20	90	36	80	68	60	100	40	127	20	149	—	170	80	192	60	225	60								
	25% elengedés	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10								
3/15 oldal	teljes ára	4	30	10	90	49	80	36	60	53	40	67	20	79	—	90	80	102	60	120	60								
	25% elengedés	3	30	8	40	15	30	28	35	41	40	52	20	61	50	70	80	80	10	94	35								
4/15 oldal	teljes ára	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60								
	25% elengedés	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35								
2/15 oldal	teljes ára	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	80	35	60	42	60								
	25% elengedés	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85								
1/15 oldal	teljes ára	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60								
	25% elengedés	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10								

Mellékletek 100 darabonként 1 forint 50 krajával számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői 25% vagyis egy negyedrészt

engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

Nyomatott Gámán János örökösainél, közép-utcza Minorita-épület.